

AVOCATUL POPORULUI

Domeniu privind
prevenirea torturii

Aprob,

Avocatul Poporului

Raport

*privind vizita desfășurată la Centrul de Primire în Regim de Urgență al Copilului 3-18 ani
Slobozia, județul Ialomița*

Raportul este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea activității de monitorizare**
- 2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare**
- 3. Recomandări**

București – 2024

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Prin Legea nr. 109/2009 România a ratificat Protocoulul Opțional (OPCAT), adoptat la New York la 18 decembrie 2002, la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984.

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție din cadrul instituției Avocatul Poporului, îndeplinește atribuțiile de Mecanism național de prevenire a torturii (MNP) conform prevederilor OPCAT, monitorizând în mod regulat tratamentul aplicat persoanelor private de libertate în orice loc de detenție, în sensul art. 4 din OPCAT.

Astfel, în conformitate cu art. 34, art. 35 lit. a) și lit. b) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, corroborat cu art. 19 lit. a) din Protocolul Opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante din 18.12.2002, MNP a efectuat la data de 11 aprilie 2024 o vizită inopinată la Centrul de Primire în Regim de Urgență al Copilului 3-18 ani Slobozia, județul Ialomița, având ca obiective: verificarea tratamentului aplicat beneficiarilor în vederea consolidării protecției acestora împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante și a exercitării fără discriminare a drepturilor și libertăților fundamentale, precum și alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție, care pot apărea în timpul vizitei.

Echipa MNP a fost alcătuită din: doamna [REDACTAT] jurist, domnul [REDACTAT] medic, din cadrul instituției Avocatul Poporului - Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție și a altor pedepse ori tratamente crude, inumane sau degradante (MNP), doamna [REDACTAT] psiholog, colaborator extern și doamna [REDACTAT] reprezentantă a Organizației Neguvernamentale Asociația Europeană a Drepturilor Omului și Protecției Sociale (AEDOPS).

2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare efectuată

Serviciul social Centrul de Primire în Regim de Urgență (C.P.R.U.) al Copilului 3-18 ani Slobozia, cod serviciu social 8790 CR-C-II, era înființat și administrat de furnizorul Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (D.G.A.S.P.C.) Ialomița.

Ca unitate de asistență socială, C.P.R.U. al Copilului 3-18 ani Slobozia funcționa fără personalitate juridică, în cadrul D.G.A.S.P.C. Ialomița.

Centrul deținea licență de funcționare ca serviciu social seria LF nr. 000068 document valabil pentru perioada 31.07.2022 - 30.07.2027, în conformitate cu prevederile Legii nr. 197/2012 privind asigurarea calității în domeniul serviciilor sociale, cu modificările și completările ulterioare, ce atesta respectarea prevederilor standardelor minime în vigoare specifice tipului de serviciu social furnizat (*Ordinul ministrului muncii și justiției sociale nr. 25/2019 privind aprobarea standardelor minime de calitate pentru serviciile sociale de tip rezidențial destinate copiilor din sistemul de protecție specială- Anexa 2 Standarde minime de calitate pentru serviciile sociale cu cazare organizate ca centre de primire în regim de urgență pentru copilul abuzat, neglijat sau exploataț*). Menținerea licenței serviciului social se realiza cu condiția îndeplinirii cerințelor și condițiilor, în conformitate cu standardele minime de calitate, ca cerințe minimale privind eficacitatea și eficiența activităților desfășurate în raport cu nevoile beneficiarilor.

Unitatea avea Autorizație Sanitară de Funcționare nr. 1239/12.05.2010, eliberată de către Direcția de Sănătate Publică Ialomița.

Potrivit regulamentului de organizare și funcționare a centrului, beneficiarii serviciilor sociale acordate în Centru erau copiii aflați în una din situațiile următoare: copiii ai căror părinți pun în pericol securitatea, dezvoltarea sau integritatea lor morală; copii ai căror părinți sau ocrotitori legali exercită în mod abuziv drepturi părintești; victime ale traficului și migrației; cei care au fost neglijati sau abuzați; cei părăsiți de părinți, fugiți din instituții de ocrotire sau găsiți vagabondând.

C.P.R.U. asigura copiilor pe o perioadă determinată găzduire, asistență medicală și îngrijire personală; socializare și petrecerea timpului liber; educație non-formală, integrare/reintegrare familială, suport emoțional și după caz, consiliere psihologică.

Potrivit statului de funcții, serviciul social funcționa cu un număr total de 8 posturi, conform prevederilor Hotărârii Consiliului Județean Ialomița, din care: șef de centru – 1 post, psihopedagog – 1 post, educatori - 4 posturi, infirmieră – 1 post, îngrijitoare – 1 post.

Capacitatea centrului era de 9 locuri. De la începutul anului și până în prezent, Centrul de Primire în Regim de Urgență pentru Copil - 3-18 ani din Slobozia a găzduit un număr de 14 copii (7 fete și 7 băieți), în momentul efectuării vizitei, în Centru aflându-se cazați 4 minori (o fată de 14 ani, și 3 băieți de 11, 15 și 16 ani), informații înregistrate în Registrul Intrări/ieșiri.

Potrivit informațiilor furnizate, beneficiarul în vîrstă de 11 ani care prezenta tulburări de comportament și un retard mintal de 45 QI era neșcolarizat. La fel ca și beneficiarul de 16 ani, pentru aceștia se identificau măsuri de tip rezidențial. Aceștia frecventau Centrul de

Recuperare pentru Copilui cu Handicap Sever Slobozia. Dosarul beneficiarului de 15 ani școlarizat la Școala Profesională Specială Ion Teodorescu Slobozia se afla în analiza managerului de caz și echipei multidisciplinare pentru a fi transferat în alt Centru, iar beneficiara de 14 ani (școlarizată, de asemenea, la Școala Gimnazială nr. 4 Slobozia) urma să se reintegreze în familia tatălui.

Trei dintre beneficiari, la data efectuării vizitei de către echipa MNP, se aflau la medic în vederea evaluării stării de sănătate, iar beneficiara de 14 ani se afla la școală.

Admiterea acestor beneficiari în centru se făcuse în baza dispoziției de plasament în regim de urgență emise de către directorul Direcției Generale de Asistență și Protecția Copilului Ialomița și menținute de instanța judecătorească, procese verbale încheiate de I.P.J. Ialomița, Poliția municipiului Slobozia și Secția de Poliție Rurală Ion Roată.

Încetarea măsurii de protecție în regim de urgență se stabilea de către instanța judecătorească.

Echipa de vizită a constatat că Regulamentul de organizare și funcționare a centrului a fost aprobat prin dispoziția directorului general al D.G.A.S.P.C. Ialomița nr. 23/2016 și nu avea în vedere standardele minime de calitate în vigoare pentru serviciile sociale de tip rezidențial destinate copiilor din sistemul de protecție specială, aprobate prin Ordinul ministrului muncii și justiției sociale nr. 25/2019 și nici actualul stat de funcții al centrului.

În ceea ce privește condițiile de cazare, centrul avea în componență un hol, un spațiu destinat petrecerii timpului liber (club) dotat cu mobilier și aparatură electronică (televizor, combină audio, jucării), un spațiu destinat servirii gustărilor, două dormitoare dotate cu câte 4 paturi cu sertare, 4 noptiere și dulapuri aferente, fiecare destinate custodierii a 8 copii, **1 grup sanitar cu baie comune, aflat între cele 2 dormitoare.** Echipa de vizită a constatat că ambientul camerelor era lipsit de obiecte decorative care să confere un aer familial camerelor și neadecvat vârstelor 3-18 ani (tablouri, ornamente, creații ale copiilor etc).

A avut loc o amplă acțiune de refacere și modernizare a centrului, realizându-se astfel lucrări de reparații generale și renovare, consolidarea structurii de rezistență, anveloparea clădirii, rafacerea fațadei, reorganizarea și echiparea camerelor, amenajări curte.

Asistența medicală era asigurată de o echipă multidisciplinară formată din: un medic de familie specialist, cu care D.G.A.S.P.C. Ialomița avea încheiat un contract de prestări servicii, șeful de centru și personalul centrului (deși într-o organigramă anteroioară fusese prevăzut un post de asistent medical, conform actualei organigrame a centrului

responsabilitățile acestuia erau preluate de către un educator).

Centrul nu dispunea de un cabinet medical, ci de un oficiu/bucătărie dotat(ă) minimal cu mobilier (un dulap din oficiu necesita a fi transformat în dulap pentru medicamente ținut sub cheie, aparatură electrocasnică, un aragaz cu gaz lichefiat, masă cu scaune, de asemenea urma să fie achiziționată și racordată o chiuvetă).

Asistența medicală acordată beneficiarilor centrului se realiza de către un medic de familie, care avea ca responsabilitate monitorizarea stării de sănătate a acestora ori de câte ori era nevoie, aflat în bună interrelaționare cu centrul sau prin serviciul de urgență prin care se asigura acest serviciu de permanență. Copiii se regăseau înscrisi pe lista de capătănie a medicului, fiind luați în evidență la Casa Asigurărilor de Sănătate Slobozia, beneficiind astfel de asistență medicală conform normelor legale în vigoare și a Regulamentului de Organizare și Funcționare (ROF) al C.P.R.U.

Datele de contact ale medicului de familie și/sau ale altor cadre medicale, precum și numerele de telefon pentru situații de urgență de natură medicală - 112 și telefonul copilului - 119 erau afișate la avizier.

În vederea admiterii noilor beneficiari (copii abuzați fizic, psihic, verbal, emoțional sau sexual, neglijanți, exploatați), în centru exista un protocol referitor la evaluarea stării de sănătate inițiale a acestora privind riscurile epidemiologice pentru ceilalți beneficiari, deja cazați, după cum urmează:

- igiena corporală a acestora era în atenția educatorilor;
- medicul de familie întocmea o fișă medicală individuală în baza unui examen obiectiv și a unei anamneze, unde era cazul;
- servirea meselor și cazarea noilor beneficiari, când starea de sănătate o permitea, respectiv când se constata că aceștia nu prezintau pericol epidemiologic pentru ceilalți copii.

Tuturor copiilor li se întocmea Fișa medicală, Fișa de evaluare a stării de sănătate, Planul individualizat de protecție, Programul de intervenție specifică și Programul de acomodare al copilului în centru.

Au fost verificate înscrisele din fișele medicale individuale, unde erau consemnate starea generală și de sănătate a copilului, dacă a fost nevoie de îngrijiri medcale de specialitate, datele cu privire la vaccinări/imunizări, analize medicale (testare HIV, RPR sifilis, IDR/PPD), monitorizarea stării de sănătate de către medicul de familie/pediatru/asistent medical, profilaxia îmbolnăvirilor, tratamente de specialitate.

S-au verificat cele 4 dosare medicale ale beneficiarilor cazați în centru la data

efectuării vizitei, ce au relevat efectuarea la timp a evaluărilor medicale, prin implicarea personalului, demonstrându-se prin înscrișuri, o bună supraveghere medicală, o prevenție adecvată, precum și instituirea promptă a tratamentelor medicale împiedicând apariția recurențelor și cronicizarea bolilor acute.

Consultațiile medicale de specialitate (neurologie, psihiatrie, medicină legală etc.), evaluarea și prelungirea certificatelor de încadrare în grad de handicap ale copiilor cu nevoi speciale sau pentru cazuri de agravare a bolilor existente s-ar fi asigurat prin prezentarea beneficiarilor la spital sau policlinici din Slobozia, dacă situația ar fi impus-o.

În vederea creșterii calității vieții beneficiarilor aceștia ar trebui să efectueze un control stomatologic care să fie consemnat în fișa medicală individuală, în conformitate cu prevederile Modulul IV Sănătate, Standardul 1 -Asistență pentru sănătate, Subpartea 1: S1.1 din Anexa nr. 2 a Ordinului nr. 25/2019 privind aprobarea standardelor minim de calitate pentru serviciile sociale de tip rezidențial destinate copiilor din sistemul de protecție socială („Centrul este obligat să asigure prezentarea fiecarui copil la un medic stomatolog cel puțin o dată pe an”) și un examen medical de bilanț privind starea de sănătate a beneficiarilor.

Referitor la prescrierea tratamentelor, medicul de familie prescrisia un tratament gratuit pentru fiecare beneficiar care era bolnav, urmând să i se administreze tratamentul de către educator.

Din discuțiile cu personalul centrului, s-a constatat că nu s-au desfășurat cursuri de prim ajutor pentru angajații centrului.

Centrul trebuie să se asigure că se vor organiza sesiuni de instruire și formare profesională privind acordarea de prim ajutor, organizate prin Direcția de Sănătate Publică Ialomița.

Nu au fost înregistrate evenimente deosebite și absențe nemotivate conform documentelor semnate și parafate, care au fost puse la dispoziția echipei MNP.

Alimentația beneficiarilor

Hrana zilnică a beneficiarilor era servită în incinta cantinei Centrului de Plasament nr.3 aflat în subordinea D.G.A.S.P.C. Ialomița, conform discuțiilor purtate cu conducerea centrului. Oficiul/sala de servit masa a centrului era dotată cu dulap pentru veselă (aceasta fiind bine aranjată), aparatură electrocasnică, aragaz, hotă, toate păstrate în stare de igienă și curățenie adecvate (fiind noi, centrul având această locație repartizată în urmă cu 2 săptămâni înaintea efectuării vizitei de către echipa MNP).

S-a constatat că erau asigurate cele 3 mese principale (mic dejun, prânz și cină) și două

gustări, potrivit Modulului III Viața cotidiană -Nevoi curente, Standard 1- Alimentație, Subpartea 3: S1.3 din Ordinul ministrului muncii și protecției sociale nr. 25/2019, anexa 2 *Centrul asigură fiecărui copil alimentația necesară, adecvată vîrstei și nevoilor sale. Centrul asigură copiilor 3 mese principale și gustări între mese. Alimentația zilnică conține fructe și legume proaspete, specifice fiecărui sezon. Copiilor li se oferă o alimentație dietetică. Meniul și programul de masă sunt stabilite în funcție de nevoile, vîrstă, preferințele și programul zilnic al copiilor. Centrul oferă copiilor, la solicitarea acestora, un supliment de hrană, dacă este cazul.*

Activitatea de asistență psihologică era asigurată de către psihologii serviciului Complexul de servicii pentru evaluare, consiliere și sprijin Slobozia din cadrul D.G.A.S.P.C. Ialomița. La nivelul acestei structuri își desfășoară activitatea un număr de 5 psihologi: 3 psihologi clinicieni practicanți - autonomi, 2 psihologi clinicieni practicanți - în supervizare.

La nivelul centrului exista o funcție de psihopedagog – personal pentru evaluarea psihologică a copilului și stabilirea unui program individualizat/de grup pentru intervenție specifică/recuperare, consilierea părinților și suport emoțional. Acest post era ocupat de o persoană care este absolventă a Facultății de Sociologie-Psihologie, Universitatea Spiru Haret, master Management organizațional al resurselor umane din cadrul Facultății de Sociologie-Psihologie, Universitatea Spiru Haret și absolventă a programului de perfecționare pentru ocupația „pedagog de recuperare”, organizat de Asociația Centrul Român de Intervenție Socială și Psihoterapeutică.

Din informațiile puse la dispoziție echipei de vizită, psihologii care ofereau serviciile de asistență psihologică erau solicitați să participe la audierea copilului atunci când acesta era adus la poliție și completau Fișa de observație inițială a comportamentului copilului. La intrarea unui copil în centru sau în alte situații, respectiv la solicitarea șefului de centru, psihologul evalua copilul și întocmea Fișa de evaluare psihologică urmată, după caz, de consilierea copilului și completarea Fișei de consiliere psihologică, respectiv a Fișei de monitorizare a planului personalizat de consiliere, în funcție de nevoile fiecărui beneficiar. Principalele activități desfășurate au presupus stimularea cognitivă, adaptarea școlară, dezvoltarea motricității fine, dezvoltarea emoțională și a personalității.

Evaluările psihologice se realizau cu următoarele instrumente de lucru: matricele progresive raven, matricele raven color, fabulele duss, testul arborelui, persoanei și familiei, sistemul achenbach al evaluării bazate empiric (aseba), multidimensional anxiety scale for

children (masc), child depression inventory (cdi), child apperception test (cat), chestionarul de evaluare a coping-ului cognitiv-emoțional (cerq).

În urma verificării dosarelor tuturor copiilor aflați în centru, s-a constatat că acestea conțineau, complete și depuse, toate documentele specifice activității de evaluare și asistență psihologică prevăzute de Ordinul nr. 29/2019 privind aprobarea standardelor minim de calitate pentru serviciile sociale de tip rezidențial destinate copiilor din sistemul de protecție socială, anexa 2, respectiv documentele prevăzute în Procedurile și Protocolele interne.

Activitatea de evaluare și asistență psihologică era înregistrată într-un **Registru de consiliere psihologică cu un format diferit de cel prevăzut de normele Colegiului Psihologilor**, art. 2 alin. 1 lit. a și Anexa 1 din Hotărârea Colegiului Psihologilor din România nr. 3 / 27.09.2013.

De asemenea, având în vedere că **evaluarea psihologică, consilierea și suportul psihologic erau asigurate de către psihologii din structura D.G.A.S.P.C. Ialomița, în funcție de disponibilitatea acestora**, este necesară cooptarea unui psiholog în cadrul centrului, pentru eficientizarea accesului la serviciile psihologice și pentru operativitate în acordarea acestor servicii, ținând cont și de faptul că beneficiarii sunt copii care necesită asistență și intervenție psihologică permanentă.

3. Recomandări

Față de cele expuse, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului:

RECOMANDĂ

Conducerii Centrului de Primire în Regim de Urgență al Copilului 3-18 ani Slobozia să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Organizarea de sesiuni de instruire și formare profesională pentru angajații centrului privind acordarea de prim ajutor;
2. Punerea sub cheie a medicației psihooactive a copiilor care necesită astfel de tratamente și instruirea personalului referitor la supravegherea îndeaproape a beneficiarilor aflați sub astfel de medicație (monitorizare semne sau modificări ale simptomatologiei cu scopul menținerii stării de sănătate al acestora);

3. Crearea spațiului de respectare a intimității la grupul sanitar și a băii respectând apartenența de gen precum și achiziționarea, racordarea unei chiuvete în oficiu/sala de servit masa/gustarea;
4. Continuarea și creșterea implicării beneficiarilor în activități destinate socializării, recreerii și diversificarea acestor activități, cooptarea acestor beneficiari în cadrul unor activități educaționale, recreative, sportive, de ergoterapie (muzică, pictură, desen, s.a.) chiar dacă rămân pentru perioade scurte în centru, până la identificarea măsurilor de tip rezidențial sau aplicarea altor măsuri speciale legate de reinserția și reintegrarea familială, socială a beneficiarilor; crearea unui mediu familial ambiental în camera;
5. Aducerea la îndeplinire a prevederilor Modulului IV Sănătate, Standardul 1 - Asistență pentru sănătate, Subpartea 1: S1.1 din Anexa nr. 2 a Ordinului nr. 25/2019: „Centrul este obligat să asigure prezentarea fiecărui copil la un medic stomatolog cel puțin o dată pe an”; efectuarea unui examen medical de bilanț privind starea de sănătate a beneficiarilor;
6. Întocmirea unui Registru de evidență a actelor profesionale ale psihologului, numerotat, înregistrat și parafat de către acesta, cu o rubricatură adaptată la specificul activității serviciului social rezidențial, unde să fie consignate și înregistrate toate activitățile desfășurate de acest specialist, conform Hotărârii Colegiului Psihologilor din România nr. 3 / 27.09.2013 (art. 2 alin. 1 lit. a și Anexa 1 din Hotărârea menționată);
7. Identificarea unei soluții de angajare/colaborare în baza unui contract de prestări servicii cu un psiholog, pentru eficientizarea accesului la serviciile psihologice și pentru operativitate în acordarea acestor servicii, având în vedere faptul că beneficiarii sunt copii care necesită asistență și intervenție psihologică permanentă;
8. Întocmirea Regulamentului de organizare și funcționare a centrului având în vedere standardele: minime de calitate în vigoare pentru serviciile sociale de tip rezidențial destinate copiilor din sistemul de protecție specială, aprobate prin Ordinul ministrului muncii și justiției sociale nr. 25/2019 și actualul stat de funcții al centrului.

București, 23 mai 2024

8